

Božanski govor kojeg je Bhagavān Sri Sathya Sai Baba održao 20. srpnja 2009. godine

u Sai Kulwant dvorani u Prasanthi Nilayamu

Spoznajte pravu prirodu Sebstva - *ātmatattva* stalnom vježbom

Utjelovljenja ljubavi!

Svatko postavlja pitanje: 'Svami, gdje je istinsko Sebstvo – *ātman*? U *upanišadama* se na veliko raspravlja o načelu *ātmana*. Na žalost, ljudi danas nisu u stanju na ispravan način tumačiti učenja iz *upanišada*. Ono čemu nas uče *Bhagavadgītā*, *Rāmāyaṇa* i *Bhāgavatam* ima svoje izvorište u *upanišadama*. Naši su sveci nekada davno činili strogu pokoru – *tapas* kako bi razumjeli prirodu istinskog Sebstva – *ātman* i na kraju su objavili kako *ātman* predstavlja temeljnu osnovicu svega u Univerzumu. Kada poprimi oblik ljudskog tijela, iako je to tijelo podložno stalnoj promjeni, od rođenja pa do smrti, *ātman* ostaje trajno i nepromjenjivo načelo. *Ātman* je izvor i načelo koje sve održava. Za njega nema ni rođenja ni smrti.

Ljudi obilježavaju različite proslave s velikim oduševljenjem. Tako, na primjer, proslavom obilježavaju *māhāūivrātri*. Znači li to da je Gospod Śiva rođen na taj dan? Ne, ime 'Śiva' označava nešto povoljno s dobrim izgledima. Načelo Śive je sveprisutno. Ono:

Rukama, stopalima, očima, glavom, ustima i ušima svuda prodire i sve ispunjava.

Ono prožima cijeli Univerzum.

(sankrtski stihovi)

Sve što oči vide, uši čuju, pa čak i riječi koje su izgovorene – sve je to najviše Sebstvo – *brahman*. Ne postoji ništa u Univerzumu što nije *brahman*. To je razlog zašto se opisuje kao:

*Utjelovljenje zvuka, svega pokretnog i nepokretnog, svjetla, govora
trajnog blaženstva, savršenstva, obmane i bogatstva.*

(sanskrtki stihovi)

Nitko ne može reći: 'Ovo jest Brahman a ovo nije.' Na primjer, rupčić je isto tako Brahman. Kako je nastao ovaj rupčić? Istkan je od niti. Niti su

ispredene od pamuka. Kada se niti međusobno isprepletu poprimaju oblik tkanine. Tkanina koja je na taj način istkana od pamučnih niti može poslužiti da se od nje napravi dhoti, sari ili košulja.

Neki ljudi govore da je izvorište cijelog Univerzuma um. To nije istina. Čak i um ima svoje izvorište o kojem ovisi. Nema sumnje da je um izuzetno snažan i moćan, ali čak i takav um potekao je samo od istinskog Sebstva – *ātman*. Um upravlja svim aktivnostima u fizičkom svijetu. Vrlo je nepostojan i stalno se mijenja. Zato ga nazivamo 'majmunski um'.

Ātman je izvorište i sredstvo za uzdržavanje tijela, uma, intelekta, svijesti – *citta*, moći razlučivanja – *viveka*, spoznaje i inteligencije, više mudrosti – *vijñāna* i istinske mudrosti – *sujñāna*. Sve je to proizašlo samo iz *ātmana*. Sve to poprima nekakav oblik u određenom trenutku kao tek rođena beba, dijete, dječak, mladić i starac kada se radi o životu ljudskog bića. Ti različiti pojavni oblici u određenim vremenskim razdobljima života nisu međusobno neovisni. Oni predstavljaju prijelaz iz jednog oblika u drugi. Međutim, *ātman* je izvorište i sredstvo za uzdržavanje za sve te pojavne oblike. Ono je temeljno načelo.

Kako bi razumjeli to načelo, ljudi su mu pripisivali različite nazive. Neki su ga nazivali kozmički prazvuk – *oī*. Drugi su ga nazivali '*to si ti – tat tvam asi*', a neki najviše Sebstvo – *brahman*. Neki pak drugi dodjeljivali su mu imena: *Rāmā*, *Kōṣīa*, Allah, *Īśvara* i Isus. Ta su različita imena i oblici dani samo radi lakšeg razlikovanja. Božanskost, međutim, nema ime ni lik. Imena i likovi koji se pripisuju Bogu temelje se na tome koliko je netko privržen određenom imenu ili liku.

Neki ljudi žele štovati Boga kao *Veókaýeśvaru* i oživotvoruju ga u tom liku. Tko je stvorio taj lik? Ljudski je um stvorio sliku Boga u tom liku, na primjer slikari, kao što je bio Ravi Varma. On je naslikao Boga prikazavši ga u različitim likovima – *Rāmā*, *Kōṣīa* tome slično. Sve te likove je stvorio čovjek, oni nisu izvorni. Možete štovati Boga kao *Rāmu*, *Kōṣīu* ili *Śivu* i oživotvoriti Ga u tom liku. No, u svojoj osnovi, Bog je jedan i samo jedan. On je bez lika, bez imena i bez obilježja najviše Sebstvo – *brahman*. Ta je temeljna istina objašnjena izrekom 'Bog je jedan bez drugoga – *ekam advitīya brahman*'.

Ipak, razni ljudi su u pojedinim vremenskim razdobljima obmanuti imenima i likovima. Može se reći da je to plod njihove mašte. U stvari, ta je mašta sama po sebi temeljni uzrok svim nevoljama u svijetu. Iako su imena i likovi različiti, Bog je samo jedan.

Vi mislite da je netko loš i on će vam se činiti lošim. S druge strane, ako mislite da je ta osoba dobra, ona će vam se i činiti dobrom. Vaš osjećaj prema toj osobi stvara razliku između dobrog i lošeg. To je sve proizvod vaših misli kojima je um izvorište. Zato biste trebali prihvatiti stvari onakvima kakve jesu.

Vi mislite da meditirate na određeni lik ili predmet. Istinu govoreći, to nije meditacija. Lik ili predmet na koji biste trebali meditirati će se nakon nekog vremena promijeniti. Zato se to ne može smatrati meditacijom u pravom smislu. To nije niti usredotočenje. To je samo promišljanje u određenom vremenskom okviru. Kada se predmet ustali nakon redovne vježbe, tada možete meditirati.

Nitko ne može započeti s meditacijom onog trenutka kada je sjeo u položaj za meditaciju. Nitko nikada nije uspio u takvom pokušaju. Ljudi kažu da meditiraju, ali to je usiljeno. Usiljena meditacija je jako loša. Tri su koraka u postupku meditacije: usredotočenje, promišljanje i meditacija. To je postupni proces koji se savladava sustavnom i redovitom vježbom - *abhyāsa*. Ta ustrajna vježba i mir koji proizlazi iz njezinog provođenja lijepo je objašnjena u *Bhagavadgīti* na sljedeći način:

Znanje je istinski bolje od vježbe.

Bolja od znanja je meditacija o Bogu.

Ali bolje od meditacije je odricanje od želja i plodova djelovanja.

Tada će mir uslijediti istog trenutka.

(sanskrtski stihovi)

Dijete koje je rođeno neće odmah postati odrasla osoba već će postupno odrastati. Pogrešno je misliti da će se sve što poželite odmah i ostvariti. Kada bi tome bilo tako tada se ljudi ne bi trudili da bilo što postignu! Ljudsko postojanje ne bi imalo smisla.

Zato se prije svega usredotočite na načelo o 'Ja'. Stalno promišljajte o izreci 'Ja sam istinsko Sebstvo – *ātman*'. Vi i *ātman* ste jedno i samo jedno, a ne dvije odvojene biti.

Danas svako djelovanje koje poduzme čovjek stvara pomutnju što dovodi do depresije. Koji je razlog takvom razvoju događaja? Vaša vlastita nepostojana priroda. Cjelokupno okruženje u svijetu podložno je promjeni. Mijenja se voda, zrak, oblaci pa čak i hrana. Kada se sve oko vas mijenja, prirodno je da će ta promjena djelovati i na vas. Vaš je um isto tako podložan

promjeni u skladu s promjenama koje nastaju oko vas. Postoji samo jedno nepromjenjivo načelo: mudrost i najviše božansko znanje – *prajñāna*.

Upaniṣade objavljuju – najviše Sebstvo je najviše božansko znanje – *prajñāna brahma*, najviša Svijest. Ako želite doseći tu razinu tada biste trebali razviti osjećaj jednote, duhovne jednosti – *ekātmabhāva*. Iako se tijela međusobno razlikuju, samo jedno istinsko Sebstvo prebiva u svim živim bićima. Ljudska su tijela poput lonaca, a um je voda koja se u njima nalazi. Jedan se Mjesec odražava u svim loncima. To je posvuda samo reakcija, odraz i odjek.

Draga djeco! Vi nećete moći razumjeti načelo prave prirode Sebstva – *ātmatattva*. *Ātman* nije samo riječ od nekoliko slova. Ona istodobno znači i razvijanje duhovne jednosti – *ekātmabhāva*. Svi su jedno, budite kao i svi drugi. Kako ćete razviti vjeru u ovu izreku? Evo jednog malog primjera. Vi radite neki posao. Vaš susjed radi neki drugi posao. Iako svaki od vas radi različit posao, okruženje u kojem obavljate poslove je isto. *Ātman* je Svijest koja prodire posvuda. To je načelo Istine koja sve ispunjava i sve prožima.

Sve stvoreno izvire iz Istine i stapa se u Istinu.

Postoji li mjesto u Kozmosu gdje istina ne postoji?

Spoznajte tu čistu i neokaljanu Istinu.

(teluški stihovi)

Cijeli Univerzum prožet je Istinom. Ona je iznad, ispod i sa svih strana. Ta Istina – *satya* je *ātman*. Vječna je i nepromjenjiva. Sveti tekstovi iz djela *Bhāgavatam* nalažu nam da govorimo istinu te da riječi izgovaramo blago i nježno. Govori istinu, govori ljubazno, nemoj izgovarati istinu koja nije ugodna. Istina je izvor i sredstvo koje održava sve u Univerzumu. Tamo gdje postoji istina, biti će i ispravnost – *dharma*. Tamo gdje istina i ispravnost prevladavaju u zajedništvu nastaje mir. Tamo gdje vlada mir nema mjesta srdžbi – *krodha*, patnji – *tāpa*, zavisti – *īrshya*, ljubomori – *asūyā* i taština – *damba*. Mir koji je oslobođen takvih loših obilježja pretvara se u čistu ljubav.

Jednom je Hanumān otišao u grad Laóku u potrazi za Sītom koju je oteo Rāvaīa i držao tamo u zatočeništvu. Tražio je Sītu u svakoj ulici i u svakoj kući, ali ju nije mogao pronaći. Ono što je mogao vidjeti bile su žene demone – *rākṣāsa* u neprimjerenim okolnostima. Bio je svjestan toga da je Sītā žena koja je plemenita i koja se ne bi spustila na tu razinu. Kako nigdje nije mogao pronaći Sītu, Hanumān je stao i razmislio: 'Tražio sam ju u svakoj kući pa čak i u svim cvjetnim vrtovima. Moram ju pronaći.'

Nakon toga je otišao u prekrasnu šumu u kojoj nema briga – *aûokavana* i spazio Sîtu koja je tamo sjedila pod drvetom. Bio je jako sretan što ju je konačno pronašao i od same radosti počeo je čupati iz zemlje i rušiti stabla voćaka te uništio prekrasan vrt. Taj drski čin kojeg je izveo Hanumā razljutio je demone koji su ga uhvatili i vezanog u konopce odveli u dvor Rāvaii. U kraljevskoj palači se s kraljem svih demona, Rāvaiom, Hanumān počeo raspravljati o pravilima pristojnog vladanja i gnusnom činu otimanja Sîte. Rāvaii se obraćao na ponižavajući način.

Rāvaiia nije mogao podnijeti takvo drsko i bezobrazno ponašanje Hanumāna. Jako se razljutio i upozorio ga: 'Ti, majmune! Nitko, pa čak ni drugi kraljevi, ne usuđuju se obraćati mi se takvim ponižavajućim riječima. Pobrinut ću se za to da te ovog časa ušutkaju.'

Hanumān mu je odvratio: 'Ti si demon dok sam ja sluga vladara koji upravlja sa četrnaest svjetova – *loka*. Ništa mi ne možeš napraviti.'

Rāvaiia više nije mogao obuzdati svoju ljutnju i naredio je da rep Hanumāna omota tkaninom natopljenom uljem i zapale ga. Istog su časa demoni donijeli neke stare krpe, omotali ih Hanumānu oko repa, natopili ih uljem i zapalili rep. Hanumān je počeo skakati s jedne zgrade na drugu i gorućim repom zapalio je sve zgrade u Laóki. Uskoro se vatra proširila posvuda i izgledalo je da će cijeli grad proždrijeti plameni jezici. Svi su stanovnici grada istrčali na ulice u velikoj panici. Pitali su se i među sobom raspravljali: 'Tko je taj majmun? Odakle je došao? Tko ga je poslao? Cijeli naš grad je u plamenu. Kamo ćemo sada?'

Čak ni Mandodarina palača nije bila pošteđena. Cijeli grad i sve njegove zgrade kao i sva imovina stanovnika pretvorena je u pepeo. Jedino je jedna kuća u Laóki bila sigurna, kuća Vibhišane. Tako su stanovnici Laóke platiti za svoje grijehe. Zakon djelovanja – *karma* je nepromjenjiv i neizbježan. Ljudi trebaju ispaštati posljedice zlih djela koje su počinili. Sve što činite, bilo to dobro ili loše, vratit će vam se.

*Kada se čovjek rodi iz utrobe svoje majke,
oko vrata neće imati cvjetni vijenac.
Neće imati niti bisernog nakita
ni sjajnih zlatnih ukrasa.
Neće imati ogrlice ukrašene dragim kamenjem
kao što su smaragdi i dijamanti.
Ali biti će jedna ogrlica oko njegova vrata.
Najviše Sebstvo - brahman povezat će zajedno posljedice
prošlih djela koje je učinio u tešku ogrlicu*

i staviti mu ju oko vrata u trenutku njegova rođenja.
(teluški stihovi)

Na taj nas način progone posljedice prošlih djela koje smo učinili. Pretpostavimo da ste kod kuće pojeli pakodu i nakon nekog vremena će vam se podrigivati samo po pakodi. Slično tomu, snosite posljedice samo vaših prošlih djela. Zato bi sva vaša djela trebala biti dobra.

Kako biste uvijek mogli činiti samo dobra djela trebali biste njegovati ljubav za Boga, strah od grijeha i moralnost u društvu. Ako možete njegovati to troje tada ćete se moći držati po strani od upuštanja u loša djelovanja. Ljubav za Boga, strah od grijeha i moralnost u društvu međusobno su ovisni. Jedno slijedi drugo. Ponavljanje Božjeg imena – *nāmasmaraiā* pomoći će vam u njegovanju tih plemenitih osobina. To je razlog zašto vas potičem da neprestano ponavljate Božje ime. Ponavljanje Božjeg imena je sredstvo uz pomoć kojega možete prijeći ocean vječnog tijeka svjetskih zbivanja – *saīsāra*.

Da biste spoznali načelo prave prirode Sebstva – *ātmatattva* trebate tražiti utočište samo u istinskom Sebstvu. Jednom kada spoznate to načelo tada ćete i sami postati *ātman*. Stalno biste trebali promišljati o onome što objavljuju *upanišade* 'Ja sam Bog – *aham* '. Trebate se podsjećati: 'Ja nisam čovjek, ja nisam demon – *rākṣāsa*, ja sam istinsko Sebstvo – *ātman*.

Želio bih da studenti postupno prestanu s nesuvislim razgovorima i nepotrebnim djelima. Ono što govorite trebalo bi biti dobro, ono što promatrate trebalo bi biti dobro, a i vaše misli bi isto tako trebale biti dobre. Samo kada su vaše misli, riječi i djela dobri i u potpunom skladu postat ćete dobra osoba. Sveti tekstovi kao što su *Rāmāyaīā*, *Mahābhārata* i *Bhagavadgīta* uče to isto. Kao prvo i prije svega razvijte ljubav za Boga. Ako imate samo ljubav za Boga to će dovesti do toga da ćete imati sve.

Ako želite ostvariti načelo prave prirode Sebstva – *ātmatattva* tada trebate stalno promišljati o pravoj prirodi *ātmana*. Jednom kada ste iskusili to načelotada ćete i sami postati najviše Sebstvo – *brahman*. Kako biste doživjeli to iskustvo trebate redovito vježbati. Čak i za najjednostavnije stvari u svakodnevnom životu potrebno je puno vježbati. Bez vježbanja se u životu ništa ne može postići već ćete samo činiti pogreške.

Na prvom mjestu biste trebali naučiti živjeti kao pravo ljudsko biće i stalno se podsjećati: 'Ja sam ljudsko biće, ja nisam životinja, ja nisam okrutna zvijer.' Od ljudskosti bi se trebali uzdići do božanskosti. Nemojte se spuštati na razinu životinje ili zvijeri. Sva utjelovljenja Boga – *avatāra* sišla su na

zemlju samo kako bi podigla razinu svijesti ljudskih bića na razinu božanskosti, samo kako bi preobrazila ljudska bića u božanska stvorenja.

Kada pažljivo slijedite Božje upute i činite djela koja će Ga usrećiti, tada ćete sigurno stvarno postati Bog. To nije težak zadatak za ostvariti. Stalna će vam vježba pomoći da stignete do cilja. S druge pak strane, ako se povodite za lošim ljudima i sami ćete postati loši. 'Reci mi s kim se družiš i reći ću ti tko si,' kaže poslovice. Postat ćeš onakav kakvo je društvo u kojem se krećeš.

Izvor: <http://www.sathyasai.org/discour/2009/d090720.html>

S engleskog prevela:
Jarmila Hanuška